

Presentació

L'any 2003 Santa Bàrbara commemora el 175è aniversari de la seua constitució com a poble de ple dret, i ho vol celebrar de manera escaient. *CEP* s'avança una mica a esta significativa efemèride i dedica la major part de les seues pàgines a la reproducció de diversos documents i articles que contribuïsquen al coneixement de les claus històriques d'un esdeveniment tan transcendental per a la nostra història local.

En esta avinentesa, la “joia de la corona” d'est número 5 de *CEP* és la transcripció que s'ha fet de la *Real ejecutoria de la nueva población de Santa Bárbara*, privilegi sancionat per Ferran VII. Esta veritable acta d'independència municipal va suposar el final d'onze anys d'esforços i plets per aconseguir l'emancipació com a poble i l'inici del llarg camí de vida municipal autònoma, que arriba fins als nostres dies.

La transcripció del document més important del nostre poble va acompanyada de diversos textos que giren al seu voltant. “El llarg procés de les Planes de Santa Bàrbara cap a l'autonomia definitiva” fa un breu repàs dels esdeveniments i els tràmits que es van succeir des de la vinguda dels primers colonitzadors fins a l'assoliment de la plena autonomia, i dóna eines per a fer una lectura profitosa del privilegi reial de 9 de maig de 1828. “La constitució de l'Ajuntament provisional de Santa Bàrbara per acord de la Diputació de Catalunya (1822)” és la transcripció de l'acta dels diferents tràmits i actes protocol·laris que va dirigir l'alcalde de Tortosa a l'hora d'instal·lar Ajuntament a les Planes de Santa Bàrbara, complint l'ordre del Govern Polític Superior de Catalunya. “Els habitants de Santa Bàrbara, segons un recompte de l'any 1815” ens apropa a la realitat demogràfica i al sentiment col·lectiu d'aquells anys previs a la petició d'independència, mitjançant la llista de veïns que es va fer en aquella data amb l'objectiu de reclamar al bisbe que nomenés un capellà perquè de forma permanent els proporcionés auxilis espirituals.

Incloem encara un altre document, íntimament relacionat, per una banda, amb la independència municipal i clar precedent, per una altra, de la commemoració del 175è aniversari: es tracta de la reproducció del programa de les festes majors que es van fer el 1928, especialment dedicades a celebrar el centenari de la constitució de Santa Bàrbara com a municipi, i que perduren en la memòria popular amb el nom de “les festes del Centenari”.

Tot i la importància que té per al poble la data del 9 de maig de 1828, no podíem deixar de recordar un altre aniversari rodó que també es commemora el 2003: el centenari de la benedicció de l'actual temple parroquial, que substituïa l'anterior, molt més menut. És per est motiu que incloem les notes històriques sobre els successius temples de Santa Bàrbara escrites l'any 1913 pel capellà i historiador planer Josep Arasa Barberà. A més, es dóna la circumstància que, independentment del centenari esmentat, l'església local va tindre un paper molt important en el naixement i el desenvolupament del nucli urbà, cosa que, d'alguna manera, situa també est apartat dins de la temàtica relacionada

amb la independència de Santa Bàrbara. Com siga que en els anys transcorreguts des de 1913 han passat moltes coses que han tingut incidència en l'església parroquial, en el proper número CEP caldrà fer un estudi més extens, que ara no és possible per qüestions d'espai.

Com sempre, des del seu naixement, la nostra publicació es clou amb un apartat dedicat a fer un repàs a les principals activitats de divulgació, de projecció externa i de participació ciutadana en què ha intervingut el Centre d'Estudis Planers durant l'any transcorregut des de l'aparició del número anterior.

Seguint el nostre costum, les documentades aportacions es combinen amb una nodrida selecció d'imatges, tant de fotografies fetes expressament per a esta publicació com de fotografies antigues que ens complau de poder recuperar i posar a disposició de tots els lectors i lectores.

Si les commemoracions d'aniversaris –totes les commemoracions– han de servir per a alguna cosa, ha de ser –sens dubte– per a honorar els qui s'han esforçat per millorar el món que els ha tocat viure, per a guardar memòria de les seues meritòries actuacions, per a aprendre del seu exemple i per a deixar-nos interpel·lar pel significat actual d'allò que commemorem. En els casos que aquí ens ocupen, no es difícil deduir que, si volem ser continuadors i continuadores de la gran tasca dels nostres avantpassats, hem de treballar pel progrés del nostre poble en tots els àmbits –materials, humans, socials i espirituals, en sentit ampli–, hem de ser ambiciosos en tot allò relacionat amb el bé comú i la millora de la vida comunitària i no ens podem deixar vèncer per les dificultats. I això, amb una actitud de gran obertura, ja que, en el món actual, les poblacions i les societats no poden viure tancades en elles mateixes i han de mirar d'entendre's a l'hora d'avançar cap a metes que donen resposta a necessitats i interessos comuns.

Màrius Pont Fandos,
president del Centre d'Estudis Planers